Kulturutskottets betänkande

1980/81:32

med anledning av motioner om vissa videogramfrågor

Motionerna

Utskottet behandlar i detta betänkande följande tre motioner nämligen

1980/81:955 av Ulla Tillander (c) och Margareta Andrén (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer att överläggningar upptas med företrädare för film- och videobranschen syftande till ett avtal mellan staten och film- och video branschen beträffande dessas samhällsansvar,

1980/81:1081 av Eva Hjelmström m. fl. (vpk) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1980/81:1080 – yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till stöd av icke-kommersiell videogramproduktion,

1980/81:1257 av Georg Andersson m. fl. (s) vari – med hänvisning till vad som anförts i motion 1980/81:1251 – såvitt nu är i fråga yrkas

2. att riksdagen som sin mening beslutar ge regeringen till känna vad som i motion 1251 anförts om förslag om begränsningar i våldsutbudet på videogramområdet,

3. att riksdagen som sin mening beslutar ge regeringen till känna vad som i motion 1251 anförts om att ställa delar av TV-produktionen till allmänhetens förfogande på video.

Utskottet

Utgångspunkt för yrkandet i motion 955 är en stark oro för det våld som utgör en del av dagens verklighet. Motionärerna ställer frågan om inte samhället som helhet och den unga lättpåverkade generationen i synnerhet utsätts för en långsiktig, genomgripande påverkan som obevekligt förändrar och brutaliserar förhållandet människor emellan. Motionärerna betonar att ett krav på samhällsansvar måste ställas även på massmedierna och nämner därvid särskilt film- och videoindustrin. I motionen förs den tanken fram att en överenskommelse om film- och videobranschernas samhällsansvar skulle kunna träffas mellan företrädare för samhällets intresse och företrädare för nämnda branscher. Syftet med överenskommelsen skulle vara att begränsa utbudet av våldsprogram.

Utskottet får med anledning av denna motion erinra om att utskottet förra året också behandlade frågan om en överenskommelse med videogrambranschen (KrU 1979/80:26, s. 30 f.). Utskottet tog inte ställning till om det skulle vara möjligt eller önskvärt att åstadkomma en dylik överenskommelse men framhöll i sammanhanget vikten av att videogramutredningen aktivt prövar

olika möjligheter att motverka en utveckling mot förråande inslag i videogramproduktionen. Regeringen bör – uttalade utskottet vidare – i lämplig form försäkra sig om att så sker. Vad utskottet anfört om videogramutredningens arbete gav riksdagen som sin mening till känna för regeringen.

I en reservation (s) till betänkandet uttalades att förslaget om en överenskommelse var väl värt att pröva. Om vägen via en överenskommelse inte visade sig framkomlig borde andra åtgärder prövas.

Regeringen har numera i proposition 1980/81:176 föreslagit riksdagen att i lag förbjuda spridning till barn av filmer och videogram med vissa inslag av våld.

Propositionen och de med anledning av denna väckta motionerna behandlas av konstitutionsutskottet. I yttrande till detta utskott (KrU 1980/81:8 y) har kulturutskottet föreslagit en i förhållande till förslaget i propositionen utvidgad lagstiftning. Vid yttrandet har fogats avvikande meningar.

Utskottet vill inte underskatta betydelsen av åtgärder som syftar till att stärka känslan av samhällsansvar inom film- och videograbranscherna men anser att det med tanke på den lagstiftning som föreslagits inte finns anledning för riksdagen att göra den i motion 955 föreslagna framställningen till regeringen. Utskottet avstyrker därför motionen.

Yrkande 2 i motion 1257 innebär att riksdagen av regeringen bör begära att förslag om begränsningar i videovåldet läggs fram för riksdagen i sådan tid att åtgärder kan sättas in senast vid nästa halvårsskifte. Med hänsyn till det förslag till lagstiftning som numera föreligger har detta yrkande förlorat sin aktualitet och bör av den anledningen avslås av riksdagen.

Motiveringen till yrkandena i motion 1257 finns i motion 1251. I denna framhålls bl. a. att videomarknaden till stor del kännetecknas av enkla underhållningsfilmer, äventyrsfilmer, pornografi och våldsframställningar. Med hänsyn till den generellt sett bristfälliga kvaliteten i utbudet anser motionärerna det angeläget att åtgärder vidtas för att kunna erbjuda alternativ som uppfyller rimliga kvalitetskrav. Ett sådant alternativ skulle kunna vara att delar av den TV-produktion som finns blev tillgängliga på video.

Utskottet har inhämtat att Sveriges TV avser att kommande höst börja en försöksverksamhet på videomarknaden. Det rör sig om två försök varav det ena innebär att ett antal av 50 à 60 TV-program görs tillgängliga som videokassetter som allmänheten kommer att kunna köpa eller hyra. Det andra försöket innebär att tidigare sända TV-program visas för allmänheten på två bibliotek, det ena i Kulturhuset i Stockholm och det andra i Allaktivitetshuset i Luleå. Visningarna kommer att bli gratis. Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är angeläget att delar av den programbank som finns hos Sveriges TV kan göras tillgängliga för allmänheten på video. Med hänsyn till den verksamhet som planeras inom TV-bolaget anser

utskottet det dock inte behövligt att riksdagen gör det i motion 1257 yrkande 3 avsedda uttalandet om att delar av TV-produktionen bör ställas till allmänhetens förfogande på video. Detta yrkande avstyrks alltså.

Motiveringen till det i motion 1081 framförda yrkandet om förslag till stöd till icke-kommersiell videogramproduktion finns i motion 1080. Det framhålls i denna att det finns mycket som talar för att den inhemska andelen av videogrammarknaden kommer att bli mycket liten om inte kraftiga stödåtgärder sätts in för att utveckla en inhemsk produktion. Också distributionen av denna produktion måste enligt motionen stödjas.

Med hänvisning både till det arbete som pågår inom videogramutredningen och till vad utskottet anfört med anledning av motion 1257 yrkande 3 avstyrker utskottet motion 1081.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motion 1980/81:955 om överläggningar angående film- och videobranschens samhällsansvar,
2. att riksdagen avslår motion 1980/81:1081 om stöd till icke-kommersiell videogramproduktion,
3. att riksdagen avslår motion 1980/81:1257 yrkande 2 om förslag om begränsningar i våldsutbudet på videogramområdet,
4. att riksdagen avslår motion 1980/81:1257 yrkande 3 om att ställa delar av TV-produktionen till förfogande på video.

Stockholm den 12 maj 1981

På kulturutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Karl-Eric Norrby (c), Tore Nilsson (m), Åke Green (s), Tyra Johansson (s), Ingrid Diesen (m), Lars Ahlmark (m), Catarina Rönnung (s), Kerstin Andersson i Kumla (s), Bertil Hansson (fp), Stina Eliasson (c), Börje Stensson (fp), Göran Persson (s), Lennart Bladh (s) och Åke Andreasson (c).

GOTAB 69121 Stockholm 1981